

Analyse plannen herstel-
steun amateurkunst 2022

**K^L
AC**

Inhoud

Achtergrond	3
Inhoudelijke aandachtsgebieden	4
Imago, toekomstbestendig organiseren en verbinding	4
Artistiek inhoudelijk en versterken professionals	4
Diversiteit en inclusie	5
Activiteiten/producten voor het stimuleren van ontmoeting en zichtbaarheid	6
Netwerkbijeenkomsten	6
Cultuurplatforms	6
Online community	7
Website	7
PR-campagne	8
Festivals	8
Activiteiten/producten voor deskundigheidsbevordering en professionalisering	9
Workshops, cursussen, trainingen	9
Coaching-trajecten	11
Subsidie	11
Onderzoek	11
Partners en samenwerking	12
Wake-up call' voor de amateurkunstondersteuning	14

Achtergrond

Het ministerie van OCW stelt in 2022 1,5 miljoen euro beschikbaar voor herstelsteun aan amateurkunstgroepen. Naast een voortzetting van de landelijke steun via koepels is er ook budget voor lokaal maatwerk via provincies/provinciale instellingen. Het budget wordt in 2022 uitgekeerd en kan besteed worden in de periode 1 juli 2022 t/m 30 juni 2023. Via de amateurkunstkoepels is 750.000 euro beschikbaar. Deze steun wordt landelijk en disciplinegericht georganiseerd. De verdeling gaat naar rato van de verdeling van de noodsteun. De overige 750.000 euro wordt regionaal en lokaal georganiseerd via provinciale organisaties/steuninstellingen. Verdeling vindt plaats op basis van een mix tussen inwoneraantal en aantal cultuurverenigingen.

Negen koepels en twaalf provinciale organisaties (zie tabel) zijn gevraagd om (samen met relevante partners) een beknopt plan te maken voor deze herstelsteun, en daarin te beschrijven

per aandachtsgebied wat nodig is in hun brede sector, hoe die wordt bereikt en welke activiteiten daarop ingezet worden;

- hoe de herstelsteun ten goede komt aan de amateurkunstgroepen;
- hoe het budget wordt besteed in menskracht en activiteitenbudget;
- hoe samenwerking en afstemming plaatsvindt met andere landelijke organisaties en met de provinciale en lokale ondersteuning;
- hoe de andere uitgangspunten worden toegepast.

Provinciale organisaties	Koepelorganisaties
1 Kunst & Cultuur	1 Danslink
2 Kunstlink	2 Fotobond
3 Keunstwurk	3 Circuspunt
4 Cultuur Oost	4 Federatie van Folkloristische Groepen in Nederland
5 KultuurLoket	5 KNMO
6 Huis voor de Kunsten Limburg	6 Koornetwerk Nederland
7 Kunstloc Brabant	7 LOST en LNA
8 Plein C	8 Plein C
9 Provincie Overijssel	9 STIDOC
10 ZIMIHC	
11 Cultuurkwadraat	
12 Kunstgebouw	

In dit document staan een aantal uitkomsten van de analyse van deze plannen. Verspreid door de tekst staan ook cursieve tekstvakken, met vraagstukken die voor de bij de herstelsteun betrokken partijen interessant kunnen zijn om verder te verkennen.

Inhoudelijke aandachtsgebieden

De provinciale organisaties en koepelorganisaties hebben vanuit het ministerie van OCW en FCP kaders meegekregen voor het maken van hun plannen. Onderdeel van die kaders was het voorstel om de herstelsteun in te zetten op zes 'inhoudelijke aandachtsgebieden':

- 1 Imago, identiteit, zichtbaarheid
Versterken identiteit en zichtbaarheid (branding); stimuleren ledenwerving en verjonging;
- 2 Herstel amateurkunstgroepen artistiek inhoudelijk
Versterken en herstel van artistieke kwaliteit
- 3 Toekomstbestendig organiseren, verenigingsondersteuning
Gericht op verenigingen en koepels, maar ook op informele groepen en nieuwe vormen zoals online communities.
- 4 Versterken professionals/kader
Aandacht voor dirigenten, regisseurs, docenten etc. (o.a. deskundigheid, honorarium)
- 5 Diversiteit en inclusie
Vergroten diversiteit en toegankelijkheid, buiten de kaders kijken, bereiken van de hele (discipline)sector (niet alleen verenigingen en/of directe leden)
- 6 Verbinding, ontmoeting, samenwerking
In de sector en daarbuiten. Tussen amateurkunstgroepen, koepels en ondersteuningslagen met ruimte voor cross-overs en online ontmoeting.

Imago, toekomstbestendig organiseren en verbinding

De meeste herstelplannen kiezen voor drie van de zes aandachtsgebieden: 'imago, identiteit, zichtbaarheid', 'toekomstbestendig organiseren, verenigingsondersteuning' en 'verbinding, ontmoeting, samenwerking'. Overigens zijn deze aandachtsgebieden zo breed gedefinieerd dat ze elkaar overlappen en dat er veel verschillende activiteiten onder te scharen zijn. Het ene plan zet een workshop ledenwerving voor verenigingen bijvoorbeeld onder 'imago, identiteit, zichtbaarheid', terwijl dit in het andere plan gezien wordt als 'toekomstbestendig organiseren, verenigingsondersteuning'.

Wel is duidelijk dat deze drie aandachtsgebieden de voorkeur hebben van de aanvragers. Dat geldt zowel voor de provinciale organisaties als de koepels. Deze voorkeur betekent tegelijkertijd dat de andere drie aandachtsgebieden veel minder aandacht krijgen in de plannen. Zo krijgen 'herstel amateurkunstgroepen artistiek inhoudelijk' en 'versterken professionals/kader' minder aandacht. En als plannen wel aandacht hebben voor het aandachtsgebied 'versterken professionals' dan gaat het eigenlijk vaak ook om de aandachtsgebieden 'imago, identiteit, zichtbaarheid' of 'toekomstbestendig organiseren'. Dat komt omdat sommige aanvragers ook bestuurdersleden van koepels en verenigingen onder 'kunstprofessionals' scharen.

Artistiek inhoudelijk en versterken professionals

Er zijn vier provinciale organisaties die in hun plannen ondersteuning hebben opgenomen in het aandachtsgebied 'herstel artistiek inhoudelijk'. Dan gaat het om een

deskundigheidsbevordering van orkest- of koordirigenten of subsidieregelingen die zich (ook) richten op artistieke ontwikkeling. Interessant is dat een van de provinciale organisaties deze ondersteuning organiseert in samenwerking met een provinciale en landelijke koepelorganisatie.

Ook enkele koepelorganisatie maken in hun herstelplannen melding van zowel ondersteuning voor organisatorische als artistieke ontwikkeling. Een koepel wil bijvoorbeeld de herstelgelden gebruiken om professionals aan te trekken, zodat de kwaliteit van de geboden educatie niet meer (alleen) afhankelijk is van ervaren vrijwilligers en zodoende wordt verhoogd. Een andere koepel wil ook bijeenkomsten organiseren voor artistiek begeleiders, onder andere over repertoire ontwikkeling en opleiding. Twee koepels initiëren onderzoek naar de toerusting en ontwikkeling van artistiek begeleiders, waarvan een in de vorm van een Community of Practice.

Diversiteit en inclusie

Ook 'diversiteit en inclusie' krijgt weinig aandacht in de plannen. Soms wordt het alleen genoemd als een voornemen om aandacht voor dit aandachtsgebied te hebben. Slecht een paar plannen noemen concrete acties binnen dit aandachtsgebied, waaronder het inzetten van een diversiteit en inclusie-scan voor besturen van verenigingen, het volgen van een cursus inclusief schrijven voor bestuurders van de koepel of het oprichten van een jongerenafdeling binnen de koepelorganisatie. Sommige plannen benoemen ook expliciet dat hun aandacht en prioriteit in deze fase niet bij 'diversiteit en inclusie' ligt. Mogelijk komt de geringe aandacht voor dit aandachtsgebied ook omdat in de kaders niet duidelijk is beschreven wat hier onder wordt verstaan. Wel is in de kaders beschreven dat het om 'niet alleen verenigingen en/of directe leden' gaat. Sommige plannen spreken bijvoorbeeld inderdaad de ambitie uit om ook 'informele' amateurkunstgroepen te bereiken en ondersteunen, maar werken verder niet uit hoe zij dit precies willen organiseren. Twee provinciale organisaties, benoemen wel concrete acties, in de vorm van het inventariseren van informele verbanden en hun ondersteuningsbehoeften. Hieruit blijkt dat het ondersteunen van informele groepen nog niet gemeengoed is bij ondersteunende instellingen.

Een provinciale organisatie beargumenteert dat het bewust geen artistiek-inhoudelijke ondersteuning wil bieden, omdat het dan in het vaarwater komt van de landelijke koepelorganisaties en omdat artistieke aspecten sterk verschillen per discipline. Een andere provinciale organisatie organiseert het artistiek-inhoudelijke aanbod bewust in samenwerking met provinciale en landelijke koepelorganisaties. Is het zinvol en interessant om met het oog op de toekomst van de amateurkunstondersteuning deze inhoudelijke rolverdeling verder te verkennen? Zou een expliciete en bewuste rolverdeling en samenwerking tussen de provinciale organisaties en de koepels wenselijk zijn, waarbij de provinciale organisaties zich meer richten op het verbeteren van de organisatiekracht van de amateurkunstgroepen, en de koepelorganisaties meer op de artistieke ontwikkeling van de groepen en hun begeleiders? Dan kan elke organisatie de beperkte capaciteit die het heeft maximaal benutten en hoeven ze niet hetzelfde aanbod te ontwikkelen. En kunnen provinciale steunfuncties en koepels optimaal profiteren van elkaars expertise.

Activiteiten/producten voor het stimuleren van ontmoeting en zichtbaarheid

Welke activiteiten en producten willen de aanvragers met de herstelgeldten gaan inzetten of ontwikkelen?

Netwerkbijeenkomsten

De meest genoemde activiteit is het organiseren van bijeenkomsten waar amateurkunstgroepen en/of ondersteunende partijen elkaar ontmoeten. Het gaat dan vaak om vier tot zes regionale bijeenkomsten in 2022-2023, aangeduid als 'netwerkbijeenkomsten', 'cultuurcafés' of 'netwerkcafés'. De inhoud van deze bijeenkomsten moet in veel gevallen nog bepaald worden.

Deze bijeenkomsten worden gezien als een ideale mogelijkheid om alle partijen betrokken bij amateurkunst elkaar te laten ontmoeten, met elkaar kennis en ervaringen uit te wisselen, hen te informeren over beschikbare 'tools' of trainingen/workshops, en hen zelfvertrouwen te geven.

De prioriteit die de herstelplannen geven aan het organiseren van zulke netwerkbijeenkomsten laat zien dat in veel provincies zulke ontmoetingsmogelijkheden nog niet of nauwelijks worden georganiseerd.

Cultuurplatforms

In sommige herstelplannen worden zulke netwerkbijeenkomsten gezien als de opmaat voor een duurzaam netwerk, soms aangeduid als 'kennisnetwerk', 'platform amateurkunst' of 'cultuurplatform'. Het gaat dan zowel om provinciale platforms, regionale platforms als lokale platforms in gemeenten. Waar zulke platforms al actief zijn worden de herstelgeldten gebruikt om deze platforms verder te ondersteunen en professionaliseren. Bij de lokale platforms gaat het vooral om het bijeenbrengen van amateurkunstgroepen en/of amateurkunstenaars. Bij de regionale platforms gaat het om het samenbrengen van amateurkunstgroepen, amateurkunstenaars én ondersteuners, zoals bijvoorbeeld cultuurcoaches en beleidsmedewerkers uit de regio. Bij de provinciale platforms of netwerken gaat het veeleer om de ontmoeting van de in de provincie werkzame ondersteuners.

Het organiseren van netwerkbijeenkomsten en het opzetten van netwerken of platforms met amateurkunstgroepen en amateurkunstenaars is vooral onderdeel van de herstelplannen van de provinciale organisaties. Netwerkvorming wordt ook in enkele plannen van de koepelorganisaties genoemd, maar dan gaat het bijvoorbeeld om een landelijk netwerk van professionals bij kinderkoren of om de opbouw van een nieuwe koepelorganisatie voor amateurtheater.

De vraag is hoe duurzaam de platforms of netwerken zullen gaan zijn. De herstelgelden worden gebruikt voor het organiseren van de eerste bijeenkomst(en). Maar er zal ook ondersteuning in de toekomst nodig zijn willen deze platforms en netwerken regelmatig bij elkaar blijven komen. Dat vraagt waarschijnlijk een voortdurende (financiële) betrokkenheid van een provinciale en/of lokale ondersteuner. De herstelplannen maken nu niet duidelijk hoe dit wordt gewaarborgd.

Online community

Twee herstelplannen zetten de herstelgelden ook in voor het (uit)bouwen van een digitaal platform waar (potentiële) amateurkunstenaars en amateurkunstgroepen elkaar online kunnen ontmoeten en uitwisselen. CultuurLoket heeft daarvoor De KultuurCentrale ontwikkeld en wil de herstelgelden inzetten om dit platform te verbeteren (chatfuncties) en meer onder de aandacht te brengen. Het andere voorbeeld is STIDOC die de voor hen beschikbare herstelgelden wil gebruiken voor het ontwikkelen van online communities op hun nieuwe website Textielplatform.nl. Ook de Fotobond heeft recent een online community ontwikkeld, maar zet de nieuwe herstelgelden nu niet in voor deze community.

Het zijn de beeldende koepelorganisaties die (ook) individuele leden hebben, die online ontmoetingen op een digitaal platform faciliteren. Beeldende amateurkunst leent zich daar natuurlijk goed voor, want het is vaak een individuele aangelegenheid en makkelijk online te presenteren. Maar misschien biedt het faciliteren van online communities ook mogelijkheden voor de kunstvormen die meer in groepsverband plaatsvinden, zoals muziek, theater of dans.

Website

Het faciliteren van online communities hangt altijd samen met een website. Maar ook aanvragers die niet inzetten op het opzetten of verder uitbouwen van online communities besteden soms een deel van de herstelgelden aan het ontwikkelen of verbeteren van websites. Met als doel het zichtbaar maken en presenteren van de amateurkunstgroepen en andere aanbieders van kunsteducatie of cultuurparticipatie. Cultuurfonds Almere wil een website voor Almeerse organisaties, Kubus voor organisaties in Lelystad. Kunstgebouw heeft het plan om met de herstelgelden het amateurkunstenveld goed zichtbaar te maken op de al bestaande website 'Zuid-Holland in Kaart'.

Voor de koepelorganisaties is een website heel belangrijk. De meeste besteden een deel van de herstelgelden dan ook aan de bouw of de vernieuwing van hun website. Twee koepelorganisaties gebruiken de herstelgelden dus voor het faciliteren van online communities op de website. Maar de herstelgelden worden door sommige koepelorganisaties ook gebruikt om de website te vullen met een kennis- of beeldbank. Bij Danslink en de Federatie van Folkloristische Groepen gaat het bijvoorbeeld om het maken van inspirerend beeldmateriaal. Ook Koornetwerk Nederland wil een centrale kennisbank ontwikkelen voor de gehele koorsector.

Als het gaat om de ontwikkeling van kennisbanken is het de vraag of hier samenwerking of afstemming nodig is. Is het efficiënt om per provincie en per discipline verschillende online kennisbanken te hebben? Of is de sector gebaat bij enige vorm van coördinatie en samenhang tussen de kennisbanken?

PR-campagne

Websites zijn belangrijk voor de zichtbaarheid van de amateurkunst(ondersteuning). Enkele aanvragers hebben uitgebreidere plannen om de zichtbaarheid van de sector te vergroten. Zij zetten in op pr-activiteiten of een pr-campagne. Zo wil Cultuurfonds Almere aan de website ook een multi-channel marketingcampagne koppelen. Kunstloc in Noord-Brabant gaat met een campagnemaker een plan maken voor een campagne die het belang van amateurkunstondersteuning provinciaal onder de aandacht moet brengen. Ook Keunstwurk denkt in die richting, alhoewel ze daar de huidige herstelgelden nog niet voor wil inzetten.

Ongeveer de helft van de koepelorganisaties besteedt een deel van de herstelgelden aan pr-activiteiten. Beide muziekkoepeles willen met de gelden werken aan een beter imago van muziek maken en amateurkunsten. LOST wil merchandise ontwikkelen en produceren. Het beter benutten van social media wordt genoemd door STIDOC.

We zien dus enkele plannen voor marketing- en pr-activiteiten op lokaal, provinciaal en landelijke niveau. De vraag die opkomt is hoe de verschillende activiteiten zich tot elkaar verhouden, en of ook hier enige vorm van coördinatie of samenwerking nodig is. Overigens heeft het verleden geleerd dat een landelijke coördinatie van een amateurkunst-campagne (Week van de Amateurkunst en iktoon) ook zijn uitdagingen kent. Daarnaast moet gekeken worden hoe de activiteiten aansluiten bij de extra middelen van 850K die OCW nog beschikbaar heeft voor 'stimuleren participatie'.

Festivals

Enkele aanvragers hebben ook het organiseren van een of meerdere festivals in hun plan opgenomen. Met een festival willen ze zowel ontmoeting tussen amateurkunstgroepen faciliteren als hen meer zichtbaar maken. Kunstgebouw wil een deel van de herstelgelden besteden aan de organisatorische, programmatische of publicitaire ondersteuning van de door Popunie georganiseerde festivals in een groot aantal kleine gemeenten in Zuid-Holland. De Fotobond wil een foto- en filmfestival organiseren en kijkt of ook een festival in samenwerking met Textiele Vormgeving mogelijk is. De Federatie van Folkloristische groepen in Nederland wil herstelgelden gebruiken voor de organisatie van de Nationale Folkloredag.

Activiteiten/producten voor deskundigheidsbevordering en professionalisering

De herstelplannen besteden dus veel aandacht aan ontmoeting en verbinding en imago en zichtbaarheid. Maar de plannen richten zich ook allemaal op het meer direct ondersteunen en scholen van besturen en begeleiders van amateurkunstgroepen. Daarvoor worden termen als 'deskundigheidsbevordering' of 'professionalisering' gebruikt. De middelen die de aanvragers daarvoor willen inzetten zijn workshops, cursussen, trainingen, inspiratie-sessies, coaching-trajecten, visie-trajecten, adviezen-op-maat en opleidingen.

Workshops, cursussen, trainingen

Nagenoeg elke aanvrager wil workshops, cursussen of training aanbieden. Enkele laten de inhoud van dit aanbod nog open, omdat ze vraaggericht willen werken. Ze willen eerst via de netwerkbijeenkomsten of door middel van een onderzoek de behoeften aan ondersteuning ophalen bij de amateurkunstgroepen, om vervolgens passend aanbod daarbij te zoeken of nieuw aanbod te ontwikkelen. Kunst & Cultuur in Drenthe gaat bijvoorbeeld zes workshops aanbieden, maar de inhoud moet nog bepaald worden door een nog op te richten netwerk/werkgroep. Ook Kunstloc heeft nog geen concreet workshopaanbod bepaald en wil hiervoor in afstemming met het veld een agenda maken. Wel heeft het al mogelijke workshops op het oog, zoals de eigen 'Toekomstcheck voor organisaties', 'Schrijftips voor een krachtig projectplan' of een theatervoorstelling over vrijwilligersbeleid.

De meeste aanvragers hebben de inhoud wel al (deels) vastgelegd in de herstelplannen. Door vier provinciale organisaties wordt expliciet de bestaande cursus Samen Slim Deelnemers Werven (SSDW) genoemd. Dan gaat het om de opleiding tot cursusleider, maar ook om het geven van de cursus aan amateurkunstgroepen. Huis voor de Kunsten Limburg doet beide, en biedt ook nog de training tot cursusleider van de cursus Samen Slim Vernieuwen en de cursus Branding aan. Ook wil het met de herstelgelden een training 'bestuursvaardigheden en leiderschap' ontwikkelen en verzorgen. Cultuur Oost biedt ook de cursus SSDW aan, en wil daarnaast in samenwerking met Musidesk Rijnbrink of Erfgoed Nederland zelf aanbod ontwikkelen. CultuurLoket organiseert naast de cursus SSDW nog vijf workshops Fondsenwerving en vijf workshops Marketing. Ook investeert het een deel van de herstelgelden in de pilot Opleiding Realisatie Culturele Projecten, een opleiding bedoeld voor mensen met praktijkervaring in het (pre)productieproces van een cultureel evenement. En de Provincie Overijssel wil een pilot starten van een generieke opleiding tot 'bruggenbouwer in de cultuur'.

Koepelorganisaties hebben ook het verzorgen van workshops, cursussen of trainingen in hun plannen opgenomen. LOST en LAN willen workshops ontwikkelen op basis van een onderzoek naar wat er nodig is om als studententheatervereniging toekomstbestendig te zijn. KNMO faciliteert met de herstelgelden de opleiding tot coach 'back to basics-traject'. Andere koepelorganisaties hebben het plan workshops of cursussen aan te bieden over de thema's 'vernieuwen', 'communicatie, websites actualiseren en social media', 'ledenbinding en -werving', 'jezelf als groep presenteren', 'storytelling', 'marketing', 'branding', 'promotie en

websiteontwikkeling' en 'vrijwilligersbeleid'.

Het aanbod aan workshops, cursussen en trainingen van zowel de provinciale organisaties als de koepelorganisaties heeft dus vooral betrekking op de organisatorische en bestuurlijke aspecten van amateurkunstgroepen. Slechts een enkele aanvrager heeft ook aanbod gericht op artistieke ontwikkeling. Zo wil Keunstwurk trainingen aanbieden aan ervaren makers voor verdieping in community art en de 'mienskipmethode', aan dirigenten voor deskundigheidsbevordering en aan nieuwe talenten. CultuurLoket wil zich met workshops en masterclasses eveneens richten op deskundigheidsbevordering van koordirigenten. Opvallend is dat ook de koepelorganisaties de herstelgelden niet of nauwelijks inzetten voor workshops, cursussen en trainingen gericht op de artistieke ontwikkeling van amateurkunstgroepen en hun begeleiders.

Bijna alle aanvragers willen amateurkunstgroepen ondersteunen met behulp van scholing. De premisse die hier aan ten grondslag ligt, is dat (een deel van de) amateurkunstgroepen in de ogen van de ondersteunende partijen scholing nodig hebben of goed kunnen gebruiken. De vraag is waar deze aanname op gebaseerd is. Het wordt in de herstelplannen niet duidelijk of ook de amateurkunstgroepen zelf een behoefte hebben aan scholingsaanbod. Het is belangrijk om de komende tijd te kijken in hoeverre het bestaande en nog te ontwikkelen scholingsaanbod inderdaad aansluit bij een vraag in het amateurkunstveld.

Een deel van de aanvragers wil scholing organiseren met bestaand aanbod. Een van de provinciale aanvragers neemt ook als uitgangspunt dat er geen nieuw instrumentarium moet worden ontwikkeld, maar gebruik moet worden gemaakt van bestaande middelen. Dat is ook een uitgangspunt dat is meegegeven in de kaders voor de herstelsteun. Toch wil een deel van aanvragers nieuw scholingsaanbod ontwikkelen, waarvan weer een deel de thema's van het scholingsaanbod al bepaald heeft en een deel de thema's nog bij hun doelgroepen wil ophalen. Blijkbaar ontbreekt het in de ogen van de aanvragers momenteel dus aan voldoende en geschikt scholingsaanbod voor amateurkunstgroepen. Dit betekent dat er de komende tijd nieuw aanbod ontwikkeld gaat worden. Het nieuw ontwikkelde aanbod kan interessant zijn voor een grotere doelgroep dan alleen de achterban van de eigen provinciale steunfunctie of koepelorganisatie, waardoor het een meerwaarde kan hebben om dit aanbod als ondersteunende organisaties met elkaar te delen en eventueel samen te werken bij het aanbieden ervan.

Artistieke ontwikkeling en scholingsaanbod gericht op artistiek begeleiders heeft niet de prioriteit van de herstelplannen van zowel de provinciale organisaties als de koepelorganisaties. Mogelijk komt dat doordat de herstelplannen in het teken staan van de gevolgen van corona en dat herstel van organisatiekracht nu de meeste aandacht vraagt. Maar is het ook gewenst met het oog op de toekomst van de ondersteuning van de amateurkunstsector? De sportbonden richten zich bijvoorbeeld veel meer op de begeleiders (trainers) van de sportverenigingen. Zouden de ondersteuners van de amateurkunst ook van meer betekenis kunnen en moeten zijn voor de in de amateurkunstgroepen werkzame professionals?

Coaching-trajecten

Naast workshops, cursussen en trainingen, gaan zes aanvragers ook individuele coaching- of begeleidingstrajecten aanbieden. Zo wil Kunst & Cultuur in Drenthe voor vier organisaties twee advies op maat-bijeenkomsten aanbieden met een 'expert'. Huis voor de Kunsten Limburg financiert met de herstelgeldten een voucherregeling voor coaching op maat. Ook de provincie Overijssel en ZIMIHC zetten de herstelgeldten in voor actieplannen per individuele vereniging of individuele coaching op specifieke hulpvragen. Van de koepelorganisaties heeft KNMO de coaching van 30 orkesten opgenomen in het herstelplan en STIDOC begeleidingstrajecten van textielverenigingen. Interessant is dat een van de plannen expliciet meldt juist geen adviestrajecten te willen aanbieden, omdat is gebleken dat er bij hun achterban weinig animo is voor zulke trajecten.

Subsidie

De voorgenomen ondersteuning aan amateurkunstgroepen bestaat vooral uit het faciliteren van ontmoeting en het aanreiken van kennis en vaardigheden. Het verlenen van subsidie aan de groepen is nauwelijks een onderdeel van de plannen. Slechts twee provinciale organisaties reserveren een deel van de herstelgeldten hiervoor. Zo gebruikt Cultuur Oost de herstelgeldten voor een subsidieregeling (Doe mee in Gelderland) en het Huis voor de Kunsten Limburg voor een impulsregeling gericht op artistieke ontwikkeling en het bereiken van nieuwe doelgroepen.

Onderzoek

Een aantal herstelplannen ruimt ook plek in voor onderzoek. Kunst & Cultuur wil met de herstelgeldten een externe onderzoeker inhuren voor het in kaart brengen van behoeften. Cultuurkwadraat en Kunstgebouw willen voor hun provincies het amateurkunstenveld in kaart brengen. En de beide muziekkoeplets verrichten onderzoek op het gebied van professionalisering, in het bijzonder naar toerusting en ontwikkeling van de dirigent. Koornetwerk Nederland doet dat via een Community of Practice rond ouderenkoren.

Partners en samenwerking

Veel aanvragers willen andere ondersteunende partijen betrekken bij de uitvoering van de herstelplannen, enkele hebben hen ook al betrokken bij het maken van de plannen. De provinciale aanvragers werken vaak samen met andere ondersteunende partijen in de provincie. Dat gaat dan om lokale ondersteuners, beleidsmedewerkers van gemeenten en de provincie en provinciale koepelorganisaties. Drie provinciale aanvragers betrekken ook de provinciale erfgoedinstelling bij de uitvoering van het herstelplan. Samenwerkingspartners van buiten de provincie worden minder vaak genoemd. Vier provinciale aanvragers verwijzen naar elkaar als samenwerkingspartner. En vijf verwijzen ook naar landelijke organisaties, zoals LKCA, Raad van Twaalf, de landelijke werkgroep Revitalisering amateurkunst, VSB en Voor de Kunst. Concrete samenwerking met een landelijke koepelorganisatie wordt slechts door één provinciale aanvrager genoemd.

De koepelorganisaties noemen in verhouding minder partners. Als zij verwijzen naar partijen waar zij mee (willen) samenwerken zijn dat meestal andere landelijke koepelorganisaties of het kunstvakonderwijs. Lokale en provinciale steunfuncties of provinciale en lokale overheden maken nog weinig onderdeel uit van hun plannen. Een uitzondering is de KNMO, die zoekt wel nadrukkelijk de samenwerking met provinciale ondersteuners.

Internationale samenwerkingspartners spelen eigenlijk geen rol in de herstelplannen. Zij worden slechts door twee koepelorganisaties genoemd. Evenmin is er sprake van veel samenwerking met partijen uit andere domeinen, zoals onderwijs, zorg en welzijn. Af en toe wordt de intentie van samenwerking met het sociaal domein wel benoemd, maar krijgt dan verder nauwelijks concrete uitwerking. Eén provinciale organisatie wil in het provinciaal kennisnetwerk dat ze willen opzetten ook partijen opnemen die een ondersteuningsopdracht hebben op andere domeinen en vergelijkbare vraagstukken tegenkomen op het gebied van bestuurs- en organisatiekracht, accommodatiebeheer etc. Een ander provinciale aanvrager die zich in zijn ondersteuning tot op heden vooral richt op cultuuronderwijs, spreekt in zijn herstelplan het voornemen uit de brug te slaan van cultuur op school naar cultuur in de vrije tijd en in de omgeving waar kinderen opgroeien. Kunstvak- en cultuurdocenten zijn dan ook een expliciete doelgroep in dit plan.

Overigens wordt de aard en de mate van samenwerking niet altijd even duidelijk in de herstelplannen. Meestal wordt er alleen gesproken over andere partijen als samenwerkingspartners, zonder dat dit al concrete invulling krijgt. Enkele provinciale organisaties hebben hun herstelplannen in overleg met elkaar opgesteld. De meest vergaande vorm van samenwerking is wanneer er ook sprake is van cofinanciering. De enkele keer dat hier sprake van is, is het vooral nog een voornemen. Bij drie provinciale aanvragen lijkt het al iets concreter. In twee provincies willen gemeenten bijdragen aan het organiseren van netwerkbijeenkomsten in de vorm van locatie, catering en een vergoeding van de bijdrage voor de deelnemers. In een andere provincie dragen vier samenwerkingspartners bij met uren en/of geld.

De twee sporen van het uitzetten van de herstelgeldten lopen via de provinciale steunfuncties en via de landelijke koepelorganisaties. In hun plannen voor het inzetten van deze herstelgeldten verwijzen ze nog weinig naar elkaar. Misschien is dat ook niet nodig. Niettemin is het van belang dat partijen op de hoogte zijn van elkaars plannen en activiteiten, zodat overlap voorkomen kan worden en samenwerking tot stand kan komen.

Wake-up call' voor de amateurkunstondersteuning

Logischerwijs zijn de provinciale organisaties en de koepelorganisaties blij met de herstelgeldten. Enkele provinciale organisaties zeggen in hun plannen wel dat het om een relatief gering bedrag gaat dat hun kant op komt en dat er relatief weinig tijd was om een herstelplan te maken.

Uit de plannen blijkt ook duidelijk dat er verschillen zijn tussen de aanvragers. Sommige provinciale organisaties bieden al langer ondersteuning aan de amateurkunsten, omdat zij vanuit de provincie die opdracht hebben. Zij gebruiken de herstelgeldten om deze ondersteuning te verbeteren en uit te breiden. Een aantal van hen had zelfs al plannen opgesteld voor het verbeteren van de amateurkunstondersteuning voordat er sprake was van deze extra financiering vanuit het ministerie van OCW. Zij integreren de herstelgeldten in deze al bestaande plannen. Voor andere provinciale organisaties, die niet zo'n opdracht hebben vanuit de provincie, is ondersteuning van amateurkunst relatief nieuw. Zij richten zich tot nu toe, als penvoerder van Cultuureducatie met Kwaliteit, vooral op de ondersteuning van cultuuronderwijs op scholen en starten nu met het ondersteunen van amateurkunstgroepen.

Voor de koepelorganisaties zijn de herstelgeldten onderdeel van een al eerder in gang gezet hersteltraject, waarin de hoofdzakelijk door vrijwilligers gerunde koepels de beschikking kregen over een betaalde 'corona-ondersteuner'. Ook met de nieuwe herstelgeldten hebben zij weer de beschikking gekregen over een ondersteuner en krijgen ze budget voor activiteiten.

De coronapandemie heeft weliswaar een grote negatieve invloed gehad op de amateurkunstgroepen, maar tegelijkertijd heeft het de koepelorganisaties meer zichtbaar gemaakt en meer slagkracht gegeven door de herstelgeldten. Twee koepelorganisaties spreken van een 'wake-up call'; ze zijn blij dat ze eindelijk worden erkend als een belangrijke partij voor de landelijke ondersteuning van amateurkunstgroepen en dat daar middelen voor gekomen zijn. Daarmee kunnen ze hun (potentieel) toegevoegde waarde ook daadwerkelijk realiseren.

De financiële ondersteuning vanuit het ministerie van OCW is bedoeld voor 'herstel'. Het sluit aan bij de in het BMC-rapport Revitalisering Amateurkunst uitgewerkte versterking van de ondersteuningsstructuur voor de korte-termijn 2022-2024 en langer termijn 2025-2028.

Uit de herstelplannen blijkt dat amateurkunstondersteuning voor sommige provincies nog in de kinderschoenen staat. Dat geldt met name voor die provinciale organisaties die vanuit de provincie geen expliciete opdracht hebben op het gebied van amateurkunst. De vraag is dus of de met de herstelgeldten opgebouwde amateurkunstondersteuning duurzaam gaat zijn voor de provincies. Want wat gebeurt er wanneer de financiële steun vanuit het rijk wegvalt en er vanuit de provincie geen opdracht is of ontwikkeld wordt om deze ondersteuning aan te bieden? Iets vergelijkbaars geldt voor de koepelorganisaties, die nagenoeg allemaal draaien op de inzet van vrijwilligers. Zij kunnen zonder hulp van een met de herstelgeldten gefinancierde ondersteuner en activiteitenbudget de nieuw ontwikkelde ondersteuning simpelweg niet op peil houden.

Het spreken in termen van 'herstel' is begrijpelijk vanuit het perspectief van de coronapandemie, maar vanuit het perspectief van bloeiende en krachtige amateurkunstgroepen is 'ontwikkeling' of 'versterking' een betere term. In het BMC-rapport Revitalisering Amateurkunst staat de ambitie voor een landelijk Beleidsprogramma Amateurkunst voor 2025-2028, waarvoor flinke extra investeringen nodig zijn. In de komende periode kan alvast verkend worden hoe de verschillende ondersteuningslagen landelijk, provinciaal en lokaal in goede afstemming met elkaar kunnen samenwerken. Zodat er in 2023/2024 een versteviging van de ondersteuningsinfrastructuur kan ontstaan en er stappen gezet kunnen worden naar een meerjarig Beleidsprogramma Amateurkunst.

LKCA

LKCA wil ervoor zorgen dat iedereen goede cultuureducatie krijgt (op school én in de vrije tijd) en dat iedereen kan meedoen aan culturele activiteiten.

LKCA | Lange Viestraat 365 | Postbus 452, 3500 AL Utrecht | +31 30 711 51 00 | www.lkca.nl | info@lkca.nl